

Representantforslag nr. 45

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Solveig Horne og Jan Arild Ellingsen

Dokument nr. 8:45 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne og Jan Arild Ellingsen om bedre oppfølging og beskyttelse for personer som lever i skjul

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forslagsstillerne viser til flere oppslag den senere tid hvor media har belyst hverdagen for mennesker i Norge som er på flukt fra voldelige eksmenn og saker med basis i tvangsekteskap. I tillegg finnes det tilfeller der personer som har bistått politi og påtalemyndighet med å bekjempe alvorlig kriminalitet, som må leve i skjul.

Disse mennesker lever et liv i konstant frykt for å bli oppdaget av den eller dem som de skjuler seg for. Dette er en stor psykisk belastning og et dårlig utgangspunkt for de barna som er involvert i slike saker.

Et stort tankekors i denne problemstillingen er at de som lever i skjul ofte opplever store utfordringer i møte med offentlige etater. Det fremstår som om det offentliges representanter ikke vet hvordan man skal behandle mennesker som må leve i skjul, og at rettighetene deres derfor blir svekket. De dette gjelder er personer med fiktiv identitet eller skjult bosted som ikke er folkeregistrert, noe som skaper problemer blant annet for behandling hos helsepersonell.

En av dem som lever i skjul har uttalt at denne tilværelsen er en heldagsjobb i seg selv. Dette illustrerer hvilke utfordringer denne gruppen står overfor.

Et annet tankekors er at ofre for vold i nære relasjoner i svært liten grad får fiktiv identitet. Denne ordningen er tilsynelatende forbeholdt vitner og andre fra de mest alvorlige drapssaker, alvorlig narkoti-

kakriminalitet, saker om menneskehandel og mc-kriminalitet. Behovet kan i mange tilfeller være vel så stort hos voldsutsatte kvinner, men for denne gruppen skal det svært mye til for å få fiktiv identitet. Dette strider mot intensjonene i det nasjonale beskyttelsesprogrammet som ble opprettet i 2004.

For mennesker som lever i skjul, fører livet med fiktiv identitet og skjult bostedsadresse til en stor tilleggsbelastning. De personer det gjelder har i mange tilfeller vært i forhold hvor vold, trusler og overgrep har vært sterke tilstedeværende faktorer. Når de kommer seg ut av denne relasjonen opplever de at gjeringsmannen etter endt soning slipper ut av fengsel uten flere bekymringer, mens ofrene må bære utfordringene med å leve i skjul for en lang periode fremover. Dette fremstår svært urimelig overfor ofrene, som ikke har gjort noe galt.

I mange tilfeller opplever de som har skjult adresse at vernet deres er for dårlig, slik at overgriperen klarer å finne dem. Dette er uakseptabelt og viser at staten ikke ivaretar ofrenes interesser godt nok.

Etter forslagsstillerens mening er det viktig at staten legger til rette for dem som lever med fiktiv identitet og/eller skjult adresse, slik at deres møte med offentlige etater går mest mulig knirkefritt. Dette kan gjøres med opprettelsen av et eget kontor der de ansatte er spesialisert i håndteringen av denne typen problemstillinger. De ansatte ved kontoret kan således bistå ofrene og håndtere de problemstillinger som oppstår i møte med ulike offentlige etater. Samtidig kan dette kontoret bidra til at oppholdssted og opprinnelig identitet ikke røpes.

Til slutt vil forslagsstillerne fremheve en potensiell problemstilling knyttet til saker med grenseoverskridende tilsnitt. Kriminelle grupper holder til i flere av de nordiske landene, noe som gjør at norsk vitnebeskyttelse i noen saker blir utilstrekkelig. Av den

grunn er det behov for å se på om denne ordningen burde utvides.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen vurdere å:

1. Gjennomgå det nasjonale beskyttelsesprogrammet slik at terskel for innvilgelse av fiktiv identitet senkes.

2. Opprette en offentlig instans med spesialister for å ivareta personer som lever på skjult adresse og med fiktiv identitet.
3. Gjennomgå myndighetenes metoder for å skjule personer og sikre at vernet deres er godt nok.
4. Utvide vitnebeskyttelsesprogrammet til også å gjelde saker i nordisk sammenheng.

24. februar 2009